

EEN HERFST-NATUUR-TENTOONSTELLING.

Gehouden te Enschede, 10, 11 en 12 October.

IL wordt het weer buiten en koud. Woest waait de wind door de boomen en zwiept de takken tegen en door elkaar om de dichtbedekte kruinen snel te berooven van 't geen hen heeft getooid. Met weemoed zeg ik Gezelle na:
 »Hoe zeere vallen ze af de zieke zomerbladen....«
 Ja nog eenige dagen zullen zij het landschap in tooverachtige tinten zetten en dan... dan is het weer de droeve dood, die hen te wachten staat en wij schouwen met bedrukten blik op die stijve stammen, op die kale takken.

Lumineus vond ik het idee van den heer Bernink, juist op dit moment, nu de natuur in laatsten glans ons tegenlacht, in Twente's eerste stad door 't organiseren van een driedaagsche tentoonstelling, de natuurstudie meer en meer ingang te doen vinden bij het volk. Zijn edel pogen moge wel bekroond heeten. Al had het bezoek de eerste twee dagen, Vrijdag en Zaterdag drukker kunnen zijn, den laatsten dag, Zondag hebben een 300 personen van de gelegenheid geprofiteerd en dat is tamelijk veel voor een natuur-tentoonstelling, waarin helaas nog zoo weinigen genot vinden.

Welwillend was door den heer Holst de groote zaal in zijn nieuw gebouw aan de Veenstraat afgestaan. 't Was een prachtige gelegenheid: ruimte was er in overvloed en door het van boven en terzijde invallend licht, was er een helderte als buiten.

Twee lange uitstaltafels waren opgeslagen, waarop aan twee zijden van alles wat de herfstnatuur schenkt, netjes was gerangschikt. De nu nog bloeiende planten prijkten daar met hun heerlijke herfsttinten. Opgezette vogels en zoogdieren in hun meest natuurlijke houding wisselden af met doozen vlinders en kevers, inlandsche, meest op het seizoen betrekking hebbend en uitheemsche, die door schitterende kleuren, eigenaardigen vorm of reusachtige afmetingen, verbazing en bewondering wekten bij velen. Vooral de mimicry-verzameling bracht verrukking. Wanneer de heer Bernink hier en daar uitleg gaf, zag je aan blik en gebaar dat zijn hoorders meevoelden met hem, meegenoten, dat zij voor dat oogenblik tenminste, natuur-menschen waren als hij. Geen moeite is hem te groot, geen opoffering te zwaar om anderen een weinig van die liefde en bewondering, die hij voor de natuur bezit, in te prenten.

Werkelijk gezellig was het er. Geen overdadige opeenhooping, zooals je anders dikwijls op tentoonstellingen ziet en toch ook geen leegten. Eenige groote heesters, door bloemist Kors ter opluistering geplaatst, sierden den ingang en het voorste gedeelte der zaal, zoodat je onmiddellijk gevoelde in den natuur te zijn. Ook eenige fraaie bouquetten van den heer A. Ebeling droegen daartoe het hunne bij. Aan de opstaande tusschenschotten van de in twee helften gescheiden tafels waren door den heer Bolink schilderstukken opgehangen, de herfst-natuur betreffend, die ook aller bewondering afdwongen. Zoo was er dus op allerlei manier voor gezorgd, het den bezoekers zoo aangenaam mogelijk te maken en ik geloof niet dat er één teleurgesteld is heengegaan.

Wat ook trof, dat waren de tusschen mos geplaatste paddestoelen achter in de zaal, de meeste soorten, die op 't oogenblik uit onzen Twentschen bodem oprijzen, zeldzame en gewone, eetbare en vergiftige. Je zag er verschillende Amanita's, Lactariussoorten, die bij het doorbreken een melkachtig vocht afscheiden, Russula's, Boletus, o.a. ook de nu voor 't eerst bij Enschede gevonden B. cavipes, de echte Champignon, eierzwam (Cantharellus), Coprinus, waarvan er reeds waren vervloeid tot »inkt«, stuifballen, Phallus of stinkzwam, die zijn aanwezigheid al door zijn reuk verried. Ook de nog weinig gevonden Inoloma pholideus was aanwezig. Te midden van alle prijkte de mooie zeldzame »Doodstrompet« (Craterellus cornicopioides). Op een ander gedeelte van deze tafel lagen prachtige aquarellen over paddenstoelen van Mevr. Kalshoven—Biermans, te Zalt-Bommel, zoo natuurgetrouw, dat je ze van echte haast niet kon onderscheiden.

De mossenliefhebber kon zijn hart ophalen aan een prachtige verzameling korstmossen en andere mossen, zoowel gedroogde als pas gezochte.

Boek- en plaatwerken op Natuur-Historisch gebied hadden ook veel bekijks.

Hulde komt den heer Bernink toe voor de moeite, die hij zich getroost heeft. Slechts zijn liefde voor de Natuur heeft hem geleid, de laatste week van zijn herfstvacantie op te offeren en geholpen door eenige collega's en kennissen bijeen te zoeken, wat buiten nog te vinden was, om met een gedeelte van zijn verzameling een geheel te vormen, dat den menschen moest verkondigen: ziet *dat* schenkt de natuur. Van eigen belang is hier geen sprake, of het moest zijn een streven »Natura docet« uit te breiden. Doch ook dit is slechts een uiting van zijn innig zielsbegeeren, liefde te wekken voor de Natuur. Laten wij hem hierin steunen. Ieder die »Natura docet« wel eens bezocht heeft, zal moeten erkennen, dat door de weinige ruimte de schoone verzamelingen niet tot hun recht kunnen komen. Dat de lijst van giften tot uitbreiding moge stijgen en dat het ledental vermeerdere, opdat »Meesters droombeeld«, zooals de heer Graandijk voor eenige jaren in dit tijdschrift schreef, weldra geheel verwezenlijkt moge worden.

Losser.

F. A. HORSTHUIS.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING.

No. 18.

Indien men ook-al de *individuen* vernietigde, redeneerde men kortzichtig, men hield tóch wel de dieren en planten als *soort* in stand. Dit is echter een groote dwaling, indien men de werkelijke resultaten van heden en de naaste toekomst, beschouwt; men moet heden wel overal roepen: »*mea culpa*« voor de overweldigende treurigheid der feiten.

EDMOND PERRIER.

(In een pas gehouden rede voor de Academie des Sciences te Parijs over de gruwelijke uitroeingshartstocht der menschen. *)

De treurige feiten verdringen elkaar; nauwelijks was ik in het vorige stuk bezig met de redevoering van Sarasin en Schillings (waarmede ik heden doorga) of ik ontvang de mededeeling dat twee Engelsche volbloed-schieters vóór willen stellen *totale uitroeijing van alle Antilopensoorten in Engelsch-Afrika* terwille... van een voor menschelijke samenleving schadelijke vliegensoort waarvan... men *dénkt* dat ze óók op Antilopen leeft... en dát is natuurlijk een vreeselijke misdaad én van die vliegen én van de Antilopen en *dus*... weg met beiden! Niet eens even bestudeerd *hoe* men die vliegen weer in evenwichtsgetal *terug* kan brengen (want *merkwaardigerwijze* zeggen dezelfde hóóg-knappe Engelsche natuurbestrijders dat men in die streken *nooit te voren* last had van vliegen!!... en tóch leefden daar *altijd door*, van af onheugelijke tijden lang reeds vóór menschenbestaan al, die ontelbare en reusachtig groote antilopenkudden!! Hoe klopt dat dan samen, indien nu *ineens* de Antilopen de *schuld* zijn van die epidemiën door vliegen veroorzaakt, hetgeen die nu opeens schuldig verklaarde antilopen, zonder eenigen vorm van proces, zonder eenig werkelijk biologisch onderzoek met totale uitroeijing moeten betalen... omdat de mensch in zijn kortzichtigheid en oppervlakkigheid aangaande de zóó ontzettend ingewikkelde natuurverhoudingen, terstond maar klakkeloos de *dieren* de schuld geeft van alle toestanden in die natuur die door hém voor *zijn* leven *misstanden* betiteld worden, en zonder eens eerst nategaan óf ze niet juist door den mensch zélf, zijn *ontstaan*.

Het zal wel weer net zoo iets zijn als (zie mijn 12de stuk Natuurbesch.) in Eng.-Afrika met de Pest en de Antilopen. Toen men in die streek dan *alle* Antilopen had weggeschoten

*) Die geïllustreerde rede staat in 't Juni-nummer 1913 van »La Science et la vie« en heet »l'homme va-t-il exterminer tous les animaux du globe?«